

SILENCI OFICIAL EN EL CAS «ARRANTZALE»

El fosc laberint d'un atemptat

Dos mesos i mig després de la brutal explosió que destruí el restaurant Arrantzale, al Grau de Castelló de la Plana, encara no hi ha veredicta oficial. «Atemptat», és l'única resposta. Però, ¿qui i per què?

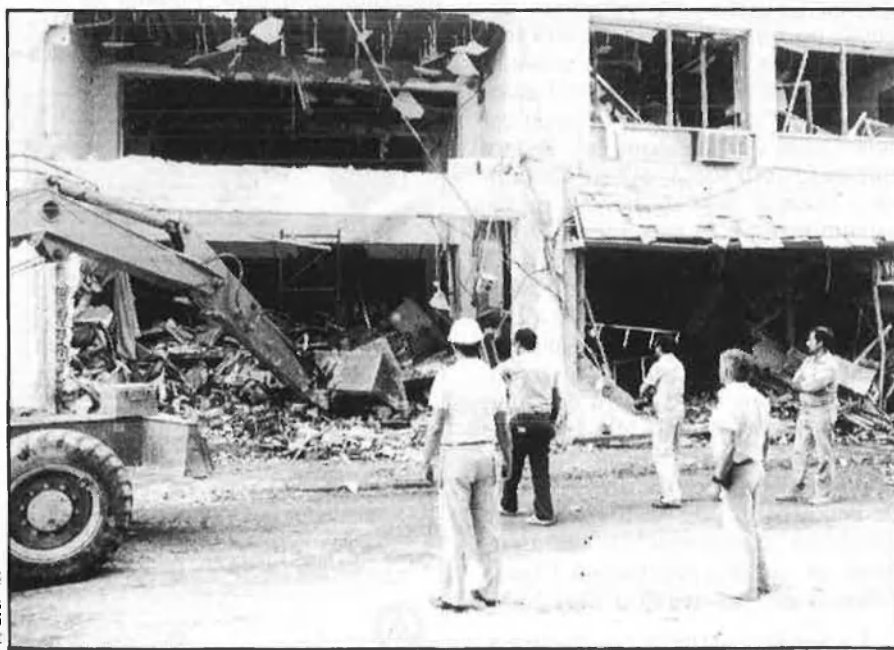
Ismael López

Castelló. 0.20 hores del dia 2 d'agost de 1985, passeig de Bonavista, 38: el personal del Rincón del Arrantzale despara les darreres taules, agrana el local i apaga les llums. La temperatura és de 22 graus i les precipitacions són lleugeres en l'oest de la península. Un xàfec sobre la ciutat ha deixat la possible clientela en casa. El restaurant decideix de tancar un poc més aviat. Només han servit vuit sopars.

Castelló, matinalada del mateix dia: una violentíssima explosió remou tot el Grau. «Una explosió molt seca i sorda». Algunes hores després, un comunicat oficial confirmava la tragèdia: «Aproximadament, a l'I.15 hores hi ha hagut una forta explosió en el restaurant Arrantzale... després, ha estat confirmat que es tracta de la detonació d'un aparell explosiu, segurament explosius industrials, no casolans, però amb l'exclusió, amb les reserves pròpies de cas, de la goma-2».

Ha estat una de les explosions més potents en tota la història dels atemptats al nostre país. La violència de l'ona expansiva va aconseguir de destruir completament el restaurant, demolir un edifici de dues plantes, trencar nombrosos vidres, persianes i escaioles, convertir quinze cotxes en ferralla, matar una persona d'un infart pel brutal esclat... onze establiments amb destrosses, trenta persones en el carrer... I la finca de l'Arrantzale, a punt de caure.

Encara que s'assenyala una explosió, hi ha testimonis que assegurin

Aspecte exterior i interior del local, després de l'explosió.

haver-ne sentit un parell. Ni la policia ni el Govern Civil no descarten que pugui tractar-se de terrorisme aliè a la política. «Investiguem les possibilitats no polítiques de l'atemptat», va declarar el governador. I fonts policials asseguraven, també, que no es tractava d'una «acció etarra o anti-etarra». Però, si ha estat ETA, si ha estat ETA, ha estat el seu colp més gran al nostre país.

A partir de l'atemptat, les hipòtesis s'han multiplicat aclaparadorament. I han format un vertader laberint de dades. De tesis i antítesis. La primera, aquesta, «es tracta d'un atemptat del GAL. El restaurant era propietat d'un basc». Però és una afirmació equivocada.

Perquè l'Arrantzale «era un restaurant molt vinculat a un partit de dretes» —segons confessa una alta font del Govern Civil de Castelló—. «Allí s'han celebrat alguns dinars de l'extrema dreta. D'una extrema dreta molt residual.» Gent molt més enllà d'Alianza Popular. I, en efecte, perquè EL TEMPS ha pogut confirmar que els germans Gilbert i Clément

Perret n'eren clients d'una certa assiduïtat. I José Luis Araquistain Sabín, el propietari majoritari del local, segons una font important de l'Ajuntament de la capital de la Plana, un «íntim» d'ells. Opinions que Rafael Iglesias, el nou comissari cap de la policia de Castelló, va confirmar: «Els Perret eren comensals habituals de l'Arrantzale».

El xofer i els empleats d'Araquistain han eixit repetidament, però, al pas d'aquestes acusacions. Fins i tot, davant un notari: «No recordem haver vist mai els senyors Perret com a clients. Ni tan sols un dia, des de fa, almenys, cinc anys. No ens consta que el senyor Araquistain tingués cap amistat amb aquests senyors. Ni tan sols comunicació telefònica. Des de fa moltíssims anys, no hi ha hagut relació personal ni comercial amb la Pâtisserie Française (un dels negocis dels Perret)». Estranyes declaracions sobre un amor impossible, quan fa només alguns mesos els Perret repartien els seus productes diàriament en el restaurant de l'atemptat.

«Ha estat una explosió molt ben feta», diu un expert en explosius. La càrrega, si va ser col·locada, ho va ser per una mà experta, per un gran especialista, ja que va aconseguir de

Ensalada de marisc per a Liberal Lucini

L'almirall salva la vida

El cap de l'Estat Major de la Defensa, l'almirall Angel Liberal Lucini, va arribar a Castelló el dia u d'agost, de nit. A la residència militar «La Plana», situada enfront de l'aeroclub-pizzeria dels germans Perret. Era el seu primer torn de vacances. I, com molts altres militars, havia rebut la recomanació d'anar al restaurant Arrantzale: un lloc ideal per a un sopar inoblidable. I, també, una nit d'oci, joc i descans en el bingo del Centre Aragonés. Però va ploure, va fer mal temps, i l'almirall, la mà dreta de Narcís Serra, no hi anà a sopar.

Mentre intentava adormir-se, una explosió brutal va sacsejar tot Castelló. I Liberal no es va poder moure. Un fort cinturó de seguretat el va envoltar.

«Vam poder observar les restes d'una gran ensalada de marisc —diuen—, d'un gran sopar per a setze persones». Va quedar entre els enderros d'una nit infernal. Perret —diuen els qui s'hi atreueixen— mirava les restes del naufragi entre la gent, des del carrer, en una matinada fresca. Eren les cinc, i feia olor a pluja i a onades violentíssimes. Quasi ningú no va fixar-se en el gran possible sopar, amagat sota la pols de l'atemptat.

Vint-i-quatre hores abans d'una altra gran bomba, aquesta vegada molt distinta, se'n va anar Liberal Lucini. Un dia abans de la mort a mans d'ETA de Clément Perret. Algú deia que l'escamot es va equivocar, però realment havia aconseguit el seu objectiu: liquidar l'home del qual ja es parla com el vertader organitzador del GAL, en detriment del seu germà.

L'escamot havia estat passejant davant els mateixos nassos de l'Alt Estat Major. I ningú no se n'havia adonat. Ni tan sols el submarí que recalava en les verdes aigües del Grau. Liberal va salvar, així, tal vegada per segona vegada, la vida.

fer tremolar tot l'edifici tocant dos dels vuit pilars i algunes bigues mestres».

«Però, no. ETA no ho ha fet», diu l'alt funcionari del Govern Civil. «ETA sempre reivindica cada acció. Fins i tot si equivoca l'objectiu». Araquistain, a més, ho havia declarat: «Mai no hem rebut cap amenaça, de cap tipus». I tampoc no va haver-hi cap trucada reivindicant l'atemptat, de manera que també la policia descarta la intervenció de l'organització independentista basca. «No, no sembla obra d'ETA. Si no es goma-2, caldria descartar, probablement, el terrorisme etarra». Perquè, segons diuen, el material que explotà sembla ser cloratita, un producte químic que no és difícil d'aconseguir. Hipòtesi que, tanmateix, no nega l'acció d'ETA, que, de vegades, «també ha usat la cloratita», segons confirma una altra font policial.

I, en efecte, l'endemà de l'explosió de l'Arrantzale un guàrdia civil moria a Euskadi amb cloratita. I ETA va reivindicar-ne la mort.

La teoria de l'autoatemptat també sembla completament descartada. En primer lloc, hi ha la situació econòmica de l'Arrantzale.

Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

PRIMER CONGRÉS DE TEATRE AMATEUR

Igualada, 1, 2 i 3 de novembre de 1985

**Ponències·Exposicions
Debats·Videoteca
Accions de Teatre al carrer
Representacions de Teatre**

Informació a la Secretaria del Congrés

Tel. 318 50 04, Rambla Santa Mònica, 8
08002 Barcelona
Servei de Promoció Cultural

Al mes de febrer havia eixit a là venda. Els beneficis, malgrat ser un local «per als paladars més cars», no eren rendibles. Diversos compradors havien realitzat ofertes, totes baixes. I el dia 3 d'agost, casualment, es tornava a parlar d'una nova i interessant proposta: vint milions de pessetes.

¿I per a cobrar l'assegurança? Rondament, no. La pòlissa establida per Intucaz, l'empresa propietària del negoci de l'Arrantzale, amb la companyia d'assegurances Plus Ultra, el 30 de juny de 1984 («robatori o espoliació del contingut») a penes si cobria les despeses dels productes emmagatzemats en rebosts i caves. El seu valor era molt baix: 4.400.000 pessetes. «Si haguessen volgut cobrar una assegurança, haurien cremat el local», ens comenten en la companyia d'assegurances... Sí, perquè el cost dels danys produïts per l'explosió arriba als noranta-dos milions. I només el local ha estat valorat en més de dotze.

¿Un accident, doncs? Ací comencen les sospites més fortes. Ací s'acumulen les dades més negres. Perquè, si es confirma, no es tractaria només d'un accident qualsevol, domèstic i trivial. Perquè durant els treballs de neteja d'enderroc van aparèixer més de mil botelles de vi intactes, precisament en la zona on s'havia suposat que hi havia un possible artefacte. I perquè també van trobar-hi algunes botelles de propà sense esclatar.

Si el material que va provocar l'explosió era cloratita, la càrrega hauria d'haver estat equivalent a sis quilos de goma-2. Massa quantitat. Enorme. Prou per a destrossar una finca sencera. Tan forta per fer que la persiana metàl·lica buida de la part darrera del restaurant volàs per l'aire cent metres i se'n dugués darrere tots els mobles de la botiga veïna.

Però, el punt més important: hagué d'esclatar en la part posterior del local, però a una alçada considerable. Sobre un suport —o des de dins— d'un material duríssim. Com una prestatgeria d'acer o una caixa forta. Perquè l'explosió va ser orientada de tal manera que en tot el terra tot just si hi ha la més lleugera fractura.

Un material molt dur que podia haver guardat el contingut que una oportunitatíssima informació anònima va denunciar, uns dies després, a un diari valencià. Telegràficament: «15 de juny, dissabte. Arrantzale. Dues caixes de «cristall». Romeo, Roig. Matrícula navarresa». I encara un

Costa del Azahar, S. A.

Les connexions de José Luis Araquistain, propietari de l'Arrantzale, el duen cap a cercles ideològics molt concrets, malgrat les seues declaracions

I. L.

En 1977 van aparèixer unes octavilles que foren repartides per diversos llocs de Castelló de la Plana. Les signava un grup estrany: Leones de Castilla. Anteriorment havien fet «avisos» a Euskadi i en terres del centre de l'estat. Acusaven l'Arrantzale de ser «centre i refugi d'ultradretans i franquistes».

Però José Luis Araquistain Sabín, amo majoritari del restaurant, gràcies al 30 per 100 de les accions que posseïa, ha negat repetidament el contingut del pamflet misteriós, cap presència de la ultradreta en el seu negoci i qualsevol mena d'amistat amb els germans Perret, els presumptes GAL. «Ací menjava gent de tot tipus, ja que era el millor restaurant de Castelló per al bon peix fresc» —assenyalava Araquistain. I hi afegia: «ací han menjat Tarancón, Suárez, l'alcalde de la ciutat, Tirado...» Però, també, els Perret. I Alberto Royuela, famós ultradretista, col·laborador de la trama negra europea del feixisme, el qual, fa quatre mesos, va passar casualment pel «millor menjador del Grau», en tornar d'una de les seues subhastes a València.

Nascut a Madrid, José Luis Araquistain té residència a Barcelona ja fa quaranta-tres anys. Allà ha dirigit la delegació d'Industrias Navarras del Aluminio, S. A. (INASSA), més conegudes com Reynolds. I de fa tres mesos, segons declaració pròpia, té domicili a Pamplona, on exerceix funcions de director gerent d'INASSA.

Important home de negocis, amb un poder considerable a Castelló de la Plana, controla una part important de l'activitat turística. Així, pertany a la direcció del Club Nàutic del Grau, a la del Club de Golf Mediterrani i a la presidència de la Junta Promotora del Port Esportiu d'Orpesa, a la Plana Alta, projectes summament polèmics i contestats pels sectors populars de Castelló. Igualment guarda participació del 5 per 100 en una altra activitat discutida: l'empre-

sa Quiminsa, ubicada a Benicàssim i dedicada a la fabricació de composts per a esmalts ceràmics, la qual, després de travessar una crisi greu, va ser venuda a un grup empresarial britànic.

D'altra banda, l'Arrantzale és propietat d'Iniciativas Turísticas Costa del Azahar, S. A. (Intucaz), una societat amb domicili al número 41 del passeig de Bonavista del Grau de Castelló i que va iniciar les activitats el 26 d'agost del 1976, amb un capital inicial d'un milió de pessetes, xifra que en 1976 va ampliar a 5.600.000 pessetes.

Juntament amb José Luis Araquistain, que figura com a capitalista principal, apareixen també en aquest grup uns altres quatre socis, que Araquistain ha tractat sempre d'amagar, qualificant-los de «gent sense importància, que hi ha posat una mica de diners».

Malgrat aquestes afirmacions, dos d'aquests membres «sense importància» són Ramón Fernández Urrutia y Carles, director general de Finanzauto a Madrid, i Mariano Pérez Ortega, advocat i director general d'Aluminio de Galicia, S. A. (Alugasa). Homes de la gran patronal del metall, amb fort pes en el món de les finances, i amb una relació professional amb el «rei de reis» de la metal·lúrgia, Luis Olarra, que els col·loca en una difícil situació a l'hora d'establir sospites, ja que són ben conegudes les posicions polítiques d'Olarra, que alguns no dubtarien a qualificar d'ultrareaccionàries.

Els dos socis restants són els coneguts germans Rafael i Josep Benavent Adrian, de Nules (la Plana Baixa), propietaris de nombroses terres a la Vall d'Uixó, que feren el gran negoci de la seua vida amb la venda de l'antiga empresa de fertilitzants que posseïen a Explosivos Río Tinto, per la quantitat de 400 milions de pessetes. I encara, continuen controlant la gerència de l'empresa, situada a uns cinquanta metres de Nules i que va sofrir un fort incendi l'estiu passat. □

poc més: «baranda (el cap), disgustat». Inquietant. Molt inquietant. Perquè el «cristall» és sinònim s'una cosa molt fràgil. D'un material que podia haver arribat transportat en un Alfa Romeo de Pamplona. Sospita que es complica quan molts rumors a Castelló coincideixen amb aquesta declaració: «La saleta posterior de l'Arrantzale era un lloc habitual per a certes reunions de l'extrema dreta».

Les incògnites són enormes. El «cas Arrantzale» encara és un jeroglífic molt complicat la solució final del qual potser no sabrem mai. Perquè, «tot és molt fosc» per a Joa-

Assegurança del restaurant Arrantzale.

quim Azagra, governador civil. I «falta claredat» per a Giner Zapata, president de l'Associació d'Empresaris d'Hoteleria. I «no hi ha res nou», segons Ramón López, jutge d'instrucció número quatre, que duu el cas.

Però una cosa és ben certa: el «cas Arrantzale» serà un dels capítols més tèrbols en la investigació policial. Pel retard: dos mesos i mig sense cap conclusió. Pels resultats negatius dels materials tramesos a Madrid: fins a quatre mostres. Pel duríssim silenci oficial.

I algunes coses sí que en podem deduir. Alguns punts que podrien explicar que una quantitat tan enorme de clorata o de goma-2 haja pogut volar accidentalment. L'única deducció que permet suposar la fama ultradretista de l'Arrantzale és una explosió casual: el perill podia estar dins, guardat, emmagatzemat en l'interior del restaurant... tot esperant una ordre mortal.